

Zrównoważony rozwój gminy Grodzisk Mazowiecki w warunkach globalizacji

Sustainable development of the Grodzisk Mazowiecki municipality in the conditions of globalization

K. Klimaszewska

Akademia Nauk Stosowanych im. Haliny Konopackiej w Pruszkowie

Streszczenie

Cel: Ustalenie, czy założenia zrównoważonego rozwoju oraz postępującej, także lokalnie, globalizacji mają wpływ na współczesne zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego oraz rozwój potencjału w postaci kapitału społecznego oraz kapitału ekonomicznego.

Material i metody: Zasady funkcjonowania każdej gminy tworzy współcześnie globalizacja oraz zrównoważony rozwój. Na podejmowane działania zdecydowany wpływ będzie miał w przyszłości kapitał ludzki w regionie. Nowe trendy, takie jak dywersyfikacja i urbanizacja, zmiany społeczne, struktura lokalnej administracji publicznej, poziom zarządzania i sprawowania władzy, przepływ informacji, perspektywa rozwoju, system kulturowy oraz regionalizm będą kreować lokalną rzeczywistość. W artykule dokonana zostanie próba analizy wskazanych czynników na podstawie literatury przedmiotu, analizy aktów prawnych i danych statystycznych udostępnionych przez GUS i Urząd Miejski. Cennym źródłem informacji o kierunkach zmian w gminie są coroczne Raporty o stanie gminy.

Wyniki: Konkurencyjność gminy Grodzisk Mazowiecki jest wprost proporcjonalna do rosnącej liczby mieszkańców oraz coraz większego zapotrzebowania na wszystkie usługi publiczne i komercyjne, łańcuchy dostaw, dbałość o wodę, czyste powietrze oraz inne dobra naturalne regionu. Za wzrostem ludności idzie szybszy wzrost gospodarczy gminy oraz skuteczne inwestycje liniowe i kubaturowe. Efektem tych procesów są coraz większe, z roku na rok, budżety gminy, uchwalane i podejmowane przez władze inwestycje publiczne wpisane w budżet roczny i inwestycje strategiczne dla gminy wpisane w wieloletnią prognozę finansową.

Słowa kluczowe: zrównoważony rozwój, globalizacja, samorząd, kapitał miękki, polityki regionalne.

Summary

Objective: To determine whether the assumptions of sustainable development and progressive, also locally, globalization have an impact on the contemporary management of a local government unit and the development of potential in the form of social capital and economic capital.

Material and Methods: The principles of functioning of each commune are currently created by globalization and sustainable development. In the future, human capital in the region will have a decisive impact on the actions taken. New trends such as diversification and urbanization, social changes, the structure of local public administration, the level of management and governance, the flow of information, the prospect of development, the cultural system and regionalism will create the local reality. The article will attempt to analyze the indicated factors on the basis of the literature on the subject, analysis of legal acts and statistical data made available by the Central Statistical Office and the City Hall. A valuable source of information on the directions of changes in the commune are the annual Reports on the state of the commune.

Results: The competitiveness of the Grodzisk Mazowiecki municipality is directly proportional (as shown by the statistics of the Central Statistical Office, reports and implemented strategies and programs) to the growing number of inhabitants and the growing demand for all public and commercial services, supply chains, care for water, clean air and other natural resources of the region. The population growth is followed by faster economic growth of the commune and effective linear and cubature investments. The result of these processes are increasing year by year the commune's budgets, public investments adopted and undertaken by the authorities included in the annual budget and strategic investments for the commune included in the long-term financial forecast.

Key words: sustainable development, globalization, local government, soft capital, regional policies.

Grodzisk Mazowiecki to „Adres z przyszłością!” – czytamy hasło wiodące na oficjalnej stronie internetowej urzędu. Gmina Grodzisk Mazowiecki obecnie to model miasta zrównoważonego. Nowe trendy samorządowe, takie jak dywersyfikacja i urbanizacja, przestrzeń gminna, zmiany społeczne, struktura lokalnej administracji publicznej, poziom zarządzania i sprawowania władzy, przepływ informacji, perspektywa rozwoju, system kulturowy oraz regionalizm będą kreować lokalną rzeczywistość i przyszłość tego miasta.

Grzegorz Benedykciński, Burmistrz Grodziska Mazowieckiego w latach 1994-2024, we wstępie gminnego dokumentu pn. Raport o stanie Gminy Grodzisk Mazowiecki w 2022 roku [Raport, 2023] stwierdził: „...szereg działań i projektów, które realizowaliśmy w obszarach takich jak: ochrona zdrowia, pomoc społeczna, pomoc, edukacja, kultura, sport, turystyka, gospodarka, ochrona środowiska czy infrastruktura. Możemy być dumni z osiągnięć naszych uczniów, skali zrealizowanych inwestycji, kwot pozyskanych środków inwestycyjnych oraz zakresu udzielonego wsparcia” [s. 5]. Wybrany w wyborach samorządowych w 2024 roku nowy Burmistrz Grodziska Mazowieckiego Tomasz Krupski w wywiadzie dla lokalnego medium Przegląd Regionalny zapytany o przyszłość gminy odpowiedział w następujący sposób: „*Grodzisk to miasto ludzi otwartych, ambitnych i zdolnych do ciężkiej pracy. A więc wszystko jest możliwe. Marzy mi się w dalszym ciągu dynamicznie rozwijający się Grodzisk, ambitny i wymiarowy*” [Przegląd, 2024]. Powyższe podejście wieloletniego włodarza gminy Grodzisk Mazowiecki oraz nowego Burmistrza piastującego rolę włodarza od maja 2024 roku pokazuje pewną spójność w działaniach administracyjnych podejmowanych latami w przeszłości i zaplanowanych w przyszłości na rzecz rozwoju gminy. Na ten rozwój wpłynęły nie tylko determinanty atrakcyjności regionu i położenia gminy, ale także źródła finansowania, wewnętrzne z budżetu własnego gmin, zewnętrzne pozyskane środki finansowe oraz granty celowe, a także spójne podejście do zmian kulturowych, społeczno-ekonomicznych i regionalnych. Zwiększająca się od lat ilość zadań nakładanych na samorząd terytorialny, pogłębiające się zmiany demograficzne, nacisk na ochronę środowiska oraz procesy antropogeniczne i rosnące oczekiwania lokalnych społeczności stały się dziś wyzwaniem [Ćwiklicki, Jabłoński, Mazur, 2016, s. 227].

W pogoni za nowoczesnością stoi proces globalizacji, który staje się mega trendem w obliczu budowy nowoczesnych samorządów. Grodzisk Mazowiecki stoi na fundamencie stabilnych wskaźników budżetowych i gospodarczych w ramach uchwalanych rocznych budżetów oraz wieloletnich prognoz finansowych, co ma bezpośredni wpływ na jakość życia

mieszkańców. Nowoczesny Grodzisk Mazowiecki to nowoczesne Mazowsze oraz nowoczesna Metropolia Warszawska. Obecnie wizja dalszego rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki wydaje się być oparta na kluczowych determinantach będących częścią systemu globalizacji jakimi są: dostępność i współpraca oraz wykorzystanie posiadanego potencjału gminy. Współczesny Grodzisk Mazowiecki jest także oparty na wiedzy, wykształceniu oraz jakości kapitału ludzkiego. To bardzo cenny zasób.

Nie ulega wątpliwości, że globalizacja jest światowym mega trendem, który przenika także w struktury funkcjonowania poszczególnych samorządów, także gminy Grodzisk Mazowiecki. Globalizacja na poziomie gminy to nieustające procesy zmieniające lokalną rzeczywistość [Nowak, Ryc, 2017]. W dobie globalizacji zarządzanie gminą wymaga planowania strategicznego. To wyzwanie połączyć bieżące potrzeby gminy (takie jak dobrobyt gminy tworzone we wszystkich obszarach statutowych samorządu) i problemy gminy, jakimi jest starzenie się społeczeństwa, urbanizacja, rosnące zagrożenie dla środowiska, proces technologiczny czy sytuacja geopolityczna. Kluczowa staje się więc zasada spójności oraz zdecydowanego działania na rzecz poprawy jakości życia. Należy zauważyć, iż sukces gminy Grodzisk Mazowiecki to przede wszystkim umiejętność prowadzenia polityki innowacyjnej na szczeblu lokalnym [Czaplewski, Jurewicz, Szóstek, 2020]. Korzystnie wypracowany przez Grodzisk Mazowiecki nurt samorządu otwartego na mieszkańców i lokalną społeczność, przedsiębiorczość, usługobiorców i usługodawców oraz partnerów administracji publicznej stwarza dużą przewagę dla tej gminy w kontekście dynamiki i elastyczności rozwoju opartej na platformie partycypacji, integracji oraz informacji.

Jak wynika z Raportu o stanie gminy za lata 2021 i 2022 Grodzisk Mazowiecki w sposób kompleksowy i spójny podchodzi do funkcjonowania gminy. Obszary, w jakich realizowane są zadania, nałożone na samorząd to połączenie realizowanych polityk i strategii, budżetu i inwestycji, spraw społecznych i zdrowia, oświaty, sportu i kultury. Istotnym elementem rozwoju gminy jest przestrzeń przygotowana dla mieszkańca. Grodzisk Mazowiecki od ponad dekady znajduje się w czołówce najbogatszych gmin w Polsce. Wpływ na to ma odpowiednio uszczelniona polityka podatkowa oraz budżetowa. Miasto podejmuje skuteczne działania inwestycyjne, podnoszące komfort życia lokalnej społeczności. Nowoczesna siatka drogowa, czyli infrastruktura liniowa oraz infrastruktura około drogowa w postaci chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, ciągów pieszych, nowoczesnego oświetlenia ulicznego to wizytówka gminy.

Cykliczne inwestycje kubaturowe oraz sprawne funkcjonowanie jednostek organizacyjnych gminy, transport zbiorowy oraz karta mieszkańca to jedne w wielu czynników potwierdzających skuteczne zarządzanie gminą. Natomiast liczne szkoły, przedszkola, wysoki standard rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, usługi, handel, gastronomia, miejsca rozwoju kultury, sportu i rekreacji to bijące serce gminy.

Współczesne społeczeństwo zamieszkujące gminę Grodzisk Mazowiecki jest świadome potrzeby spójności wszystkich obszarów funkcjonowania gminy w myśl zasady zrównoważonego rozwoju. Zasady zrównoważonego rozwoju zostały zawarte w 17 celach strategicznych Agendy 2030, które zostały przyjęte we wrześniu 2015 roku rezolucją ONZ na rzecz właśnie zrównoważonego rozwoju pn. Agenda 2030 stymulując tym samym realizację lokalnych polityk, strategii i inicjatyw mających wesprzeć współczesne wyzwania globalizacyjne, tj. transformacje gospodarcze skali w skali makro – świata oraz w skali mikro – gminy, zmiany klimatyczne, wspieranie innowacyjności i przedsiębiorczości, promowanie wyrównywania szans społecznych, dostęp do miejsc pracy, edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej oraz ochrony socjalnej potrzebujących.

Powyższe założenia stają się dziś strategicznymi kierunkami rozwoju każdej gminy. Grodzisk Mazowiecki w oparciu o te światowe założenia Agendy 2030 oraz wdrożoną Strategię rozwoju Gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024 podjętą Uchwałą nr. 692/2014 Rady Miejskiej w Grodzisku Mazowiecki, z dnia 26 lutego 2014 roku w sprawie przyjęcia tego dokumentu potwierdza wskazanie priorytetów, stających się podstawą do opracowania kierunków działania gminy w przyszłości. Przesłaniem Strategii rozwoju gminy Grodzisk Mazowiecki na lata 2014-2024 jest jej następujący zapis: „Konkurencyjność zmusza władze samorządowe do opracowania planu strategicznego jako sposobu postępowania w zmieniającym się otoczeniu i znalezienie w systemie ogólnospołecznym takiego miejsca albo wyszukania takich obszarów działalności, które pozwolą uzyskać przewagę nad konkurentami lub też nie spowodują osłabienia danej jednostki terytorialnej, w stosunku do otoczenia bliższego i dalszego. W tej sytuacji zachodzi konieczność opracowania planu strategicznego rozwoju społeczno-ekonomicznego poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego”. Zatem należy stwierdzić, iż Gmina Grodzisk Mazowiecki opiera rozwój na zróżnicowanych inwestycjach, które pozytywnie wpływają na proces zmian strukturalnych, mających na celu ulepszenie infrastruktury technicznej i społecznej, a tym samym zwiększenie zamożności samorządu poprzez osiągnięcie wyższego wskaźnika wartości majątku gminy.

Warty podkreślenia jest fakt, iż współczesna administracja Grodziska Mazowieckiego nie jest modelem statycznym, a modelem hybrydowym, który w układzie krzyżowym realizuje polityki lokalne wielu obszarów. Zasadne zatem staje się myślenie, że ideę zrównoważonego rozwoju nowoczesnej gminy Grodzisk Mazowiecki należy rozumieć jako schemat wzajemnych powiązań funkcjonowania wszystkich gminnych obszarów oraz ich równomiernego rozwoju. Rozpoczęty proces budowy liderekiego samorządu gminy Grodzisk Mazowiecki jest tworzony na świadomości miasta zrównoważonego, ewolucji stylu życia mieszkańców, nasilających się inwestycji mieszkaniowych oraz komercyjnych, potrzeb związanych z ochroną środowiska czy zmianami klimatu, z myślą o przyszłych pokoleniach, a także intensyfikacji potrzeb infrastrukturalnych. Takie podejście do nowoczesnego samorządu jest odpowiedzią na radykalną zmianę norm, oczekiwań i zachowań społecznych. Współczesne polskie miasta, także Grodzisk Mazowiecki, zmieniają swoje oblicza, według wzorców nowoczesnych i modelowych, wyznaczając trendy oparte na równowadze pomiędzy ilością mieszkańców, a zapewnieniem im wysokiego komfortu miejsca zamieszkania, adaptacją do zmieniających się zmian klimatycznych, przestrzennych, strukturalnych, a wielofunkcyjnością gminy.

Bibliografia

- Agenda 2030, *Kampania 17. celów*, <https://kampania17celow.pl/agenda-2030/>, <https://lexlege.pl/konstytucja-rzeczypospolitej-polskiej/art-164/>,
- Blog Osiedle Książenice, *Tu mieszkam, tu pracuję* (2024), <http://www.osiedleksiazenice.pl/blog/ksiazenice-grodzisk-mazowiecki-tu-mieszkam-tu-pracuje/>,
- Czaplewski L., Jurewicz D., Szóstek A. (2020), *Innowacyjny samorząd. Rola samorządu w kreowaniu innowacyjności regionalnej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.
- Ćwiklicki M., Jabłoński M., Mazur S. (red.) (2016), *Współczesne koncepcje zarządzania publicznego. Wyzwania modernizacyjne sektora publicznego*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków.
- ZARZĄDZENIE NR 60/2024 BURMISTRZA GRODZISKA MAZOWIECKIEGO z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie przedstawienia Radzie Miejskiej w Grodzisku Mazowieckim „Raportu o stanie Gminy Grodzisk Mazowiecki w 2023 roku”
- Przegląd Regionalny (2024), *Jaki będzie Grodzisk Mazowiecki Tomasza Krupskiego - wywiad z nowym burmistrzem*, <https://www.przegladrejonalny.pl/arttykul/7079,jaki-bedzie-grodzisk-mazowiecki-tomasza-krupskiego-wywiad-z-nowy-burmistrzem>
- Nowak A., Ryc K. (2017), *Polityka w regionach w warunkach globalizacji*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.

© Akademia Nauk Stosowanych im. Haliny Konopackiej w Pruszkowie,
wydawnictwo@ans.pruszkow.pl

ISSN 2957-1359

Adres autora: kklimnaszewska1977@wp.pl